

เวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands)¹

Vietnam and Its claiming of Ownership over the Paracel Islands and Spratly Islands

ธนันท์ บัววรรณ / Thananan Boonwanna²

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษากระแสงานศึกษา/งานเขียนเกี่ยวกับหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ในสังคมเวียดนาม และศึกษาเวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ โดยมุ่งวิเคราะห์ว่า เวียดนามอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะแห่งนี้ในประเด็นใด ได้แย้งประเด็นใดและผ่านข้อมูล/หลักฐานชุดใด การศึกษาพบว่า ปรากฏการณ์ความขัดแย้งระหว่างเวียดนามกับจีนซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นปัญหาการอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ในอดีตสืบเนื่องถึงปัจจุบัน ส่งผลโดยตรงต่อกระแสการเขียนงานเกี่ยวกับสองหมู่เกาะขึ้นในหมู่นักวิชาการเวียดนามตลอดจนหน่วยงานภาครัฐของเวียดนาม โดยเฉพาะส่งผลอย่างมากทั้งในจำนวนปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนเนื้อหาที่มุ่งเน้นสร้างความชอบธรรมในการเป็นเจ้าของหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์

นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่า การอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ของเวียดนามมีนัยเกี่ยวโยงกันใน 2 ประเด็น กล่าวคือ *ประเด็นแรก* เวียดนามอ้าง (ยืนยัน) ว่า "หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์เป็นของเวียดนาม" ประเด็นดังกล่าวฝ่ายเวียดนามได้ค้นคว้าข้อมูล/หลักฐานจากเอกสารโบราณประเภทต่างๆ เช่น หนังสือภูมิศาสตร์แผนที่โบราณตลอดจนผลงานประวัติศาสตร์ของแต่ละยุคสมัยเพื่อสนับสนุนสมมติฐานของตนเองเดียวกัน ข้ออ้างในการเป็นเจ้าของสองหมู่เกาะยังได้กลายมาเป็น "วาทกรรมกระแสหลัก" ในสังคมเวียดนามอันเนื่องมาจากการรับรู้ "ชุดความรู้" แบบเดียวกันและถูกผลิตซ้ำทั้งจาก

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง "จีนในสายตาเวียดนาม" ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง

² อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

หน่วยงานภาครัฐและนักวิชาการเวียดนาม *ประเด็นที่สอง* เวียดนามอ้างว่า “หมู่เกาะพาราเซล และหมู่เกาะสแปรตลีย์ไม่เคยถูกบันทึกในประวัติศาสตร์จีน” “ไม่เคยเป็นของจีน” หรือ “อาณาเขตตอนใต้สุดของจีนสิ้นสุดแค่เกาะไหหลำ (ไหหล่า)” เป็นต้น โดยฝ่ายเวียดนามได้ใช้ข้อมูลเอกสารประวัติศาสตร์จีน แผนที่ฝ่ายปกครอง ตลอดจนแผนที่โบราณประเภทต่างๆ ของจีน เพื่อมาสนับสนุนข้อสมมติฐานฝ่ายตนและเพื่อโต้แย้งข้อเสนองานอื่น ๆ ของจีนที่นำมาใช้อ้างความชอบธรรมในการครอบครองหมู่เกาะ

คำสำคัญ: หมู่เกาะพาราเซล-หมู่เกาะสแปรตลีย์, ความสัมพันธ์เวียดนาม-จีน

Abstract

This article aims at studying the study trend/writings on Paracel Islands and Spratly Islands in Vietnam society. It also aims at studying Vietnam and its claim of ownership over the Paracel Islands and Spratly Islands. For the above, the article aims at analyzing the point on which Vietnam claims its ownership over these islands, the point of its argument, and through which set of information/evidence. The study found that the phenomenon of conflict between Vietnam and China directly relates to the issue of claiming, from past to present, of sovereignty over the Paracel Islands and the Spratly Islands. The phenomenon has the direct impact on the writing movement about these two islands among Vietnamese scholars as well as Vietnam's governmental organizations. In particular, it has much impact in regard to the amount of writings that has increased and the content that stresses on the justification of ownership over the Paracel Islands and Spratly Islands.

In addition, the study found that Vietnam's claiming of ownership over the Paracel Islands and Spratly Islands signifies linkage of two points. For *the first point*, Vietnam claims (confirms) that “Paracel Islands and Spratly Islands belong to Vietnam”. On this point, to support its own hypothesis, Vietnam has explored for information/evidences from different types of ancient documents such as geographical books, ancient maps as well as historical writings of different times. For *the second point*, Vietnam claims that “Paracel Islands and Spratly Islands have never been recorded in China's history”, “They have never belonged to China”, and “China's southernmost territory ends at Hainan (Hilam) Island.” To support its hypothesis and to counter China's propositions that were used to justify China's occupation of the islands, Vietnam has used China's historical documents, governmental maps as well as different types of ancient maps.

Keywords: Paracel Island and Spratly Islands, relationship between Vietnam and China

บทนำ

หากกล่าวถึงปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ (South China Sea)³ ซึ่งเวียดนามเรียกทะเลตะวันออก หรือ East Sea หรือ Biển Đông ในภาษาเวียดนาม ส่วนจีนเรียกว่า ทะเลใต้ หรือ South Sea หรือ นานไห่ (Nan Hai)⁴ เรามักจะนึกถึง 2 หมู่เกาะซึ่งกำลังมีข้อพิพาทในการอ้างสิทธิการครอบครองหมู่เกาะ ไชตหิน และแนวปะการัง อยู่ ณ เวลานี้ คือ หมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands)⁵ ในส่วนหมู่เกาะพาราเซลถูกจีนยึดครองไปทั้งหมดตั้งแต่ปี ค.ศ. 1974⁶ ส่วนหมู่เกาะสแปรตลีย์ ณ ปัจจุบัน ไม่ใช่ปัญหาข้อพิพาทระหว่างเวียดนามกับจีนเท่านั้น แต่ยังคงเกี่ยวข้องกับอีกหลายประเทศที่กำลัง

³ รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับทะเลจีนใต้ ตลอดจนถึงความสำคัญของทะเลจีนใต้ที่นำมาสู่ปัญหาข้อพิพาทระหว่างหลายชาติ เช่น การเป็นเส้นทางเดินเรือที่สำคัญ ความอุดมสมบูรณ์ของน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และรวมถึงความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์ทะเล (อ่านเพิ่มใน ดุลยวัฒน์ เชาวนดี, 2556 ; ธรรมนูญทิพย์ศรีพินา, 2555)

⁴ ทะเลใต้ หรือ “นานไห่” (Nan Hai) ในชื่อเรียกภาษาจีน ชื่อนี้จะปรากฏในเอกสารเวียดนามว่า “นามไห่” (Nam Hải)

⁵ หมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Islands) เป็นชื่อที่นานาชาติใช้เรียก 2 หมู่เกาะที่ตั้งอยู่ในทะเลจีนใต้/ทะเลตะวันออก/ทะเลใต้ ที่กำลังเป็นข้อพิพาทโดยเฉพาะคู่พิพาทเวียดนามกับจีน ในส่วนเวียดนามนั้น มักจะเรียก 2 หมู่เกาะนี้ในภาษาเวียดนามว่า “หว่างซา (Hoàng Sa)” และ “เจื่องซา” (Truong Sa) ส่วนจีนก็จะมีคำเรียกเฉพาะที่เป็นภาษาจีนว่า “ซีซา” (Xisha) ซึ่งคำนี้จะปรากฏในเอกสารเวียดนามว่า “ไตซา” (Tây Sa) และ “หนานซา” (Nansha) คำนี้จะปรากฏในเอกสารเวียดนามว่า “นามซา” (Nam Sa) ซึ่งจะหมายถึงพาราเซลและสแปรตลีย์ตามลำดับ ฉะนั้น ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับคำเรียกที่จะปรากฏในบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนจะใช้ตามการเรียกชื่อในภาษาเวียดนามคือ “หว่างซา” และ “เจื่องซา” โดยจะมีวงเล็บกำกับว่า พาราเซลและสแปรตลีย์ ส่วนคำว่า Xisha และ Nansha ซึ่งหมายถึงพาราเซลและสแปรตลีย์ในภาษาจีนนั้น ผู้เขียนจะใช้คำว่า “ไตซา” และ “นามซา” ซึ่งเป็นการถ่ายเสียงมาจากภาษาเวียดนาม โดยจะมีวงเล็บกำกับว่าพาราเซลและสแปรตลีย์

⁶ หมู่เกาะพาราเซลนั้น เป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างจากแนวชายฝั่งเวียดนามไปทางทิศตะวันออกและอยู่ห่างจากจีนไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะไห่หนาน (หมายถึงเกาะไห่หล่า) เป็นระยะทางเท่ากันประมาณ 180 ไมล์ พื้นที่บริเวณนี้มีผู้อ้างสิทธิ์ 3 ประเทศ คือ จีน เวียดนามและไต้หวัน โดยหมู่เกาะพาราเซลประกอบด้วย 2 กลุ่มหมู่เกาะ คือ กลุ่มหมู่เกาะ Amphitrite Group ทางเหนือ และกลุ่มหมู่เกาะ Crescent Group ทางใต้ มีพื้นที่รวมประมาณ 15,000 ตร.กม. โดยจีนและเวียดนามเคยปะทะกันจนกลายเป็น Battle of Paracel Islands ก่อนปี ค.ศ.1974 ต่อมาจีนได้ยึดครองหมู่เกาะนี้ได้ทั้งหมดในปี ค.ศ.1974 (ดูลยวัฒน์ เชาวนดี, 2556: 6)

พยายามเรียกร้องสิทธิความเป็นเจ้าของ ได้แก่ เวียดนาม จีน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย บรูไนและไต้หวัน⁷ และยังเชื่อมโยงไปถึงประโยชน์ของอีกหลายชาติรวมทั้ง สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น โดยเฉพาะชาติหลักๆ ซึ่งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Nguyễn Đình Liêm, 2011: 39) จะอย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ประท้วงรัฐบาลจีน โดยภาครัฐและภาคประชาชนชาวเวียดนามซึ่งเกี่ยวกับการอ้างสิทธิครอบครอง 2 หมู่เกาะข้างต้น มักเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ครั้งหลังสุดคือ ปี ค.ศ. 2012 และล่าสุดเกิดขึ้นในช่วงต้นเดือนพฤษภาคม 2557 เมื่อจีนได้นำแท่นขุดเจาะก๊าซและน้ำมันไปตั้งในทะเลจีนใต้ใกล้หมู่เกาะพาราเซล น่าสนใจตรงที่ว่าการกระทำใดๆ ของจีนอันเกี่ยวเนื่องกับหมู่เกาะพาราเซลแม้จะถูกจีนยึดครองไปแล้วเมื่อปี ค.ศ. 1974 ก็ตาม กลับส่งผลให้เกิดกระแสความไม่พอใจขึ้นในหมู่ชาวเวียดนามเสมอ กล่าวคือ ชาวเวียดนามกลุ่มหนึ่งเข้าบุกโจมตีโรงงานและธุรกิจของชาวจีนในเขตภาคใต้ของเวียดนามในจังหวัดบิ่งเซืองและจังหวัดต่งนาย เมื่อวันที่อังคารที่ 13 พฤษภาคม 2557 ที่ผ่านมา (บางสำนักข่าวรายงานว่า รัฐบาลเวียดนามให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง) เหตุการณ์ค่อนข้างรุนแรงเนื่องจากมีการเผาและทำลายโรงงานของบริษัทต่างชาติมากกว่า 10 แห่ง ชาวจีนจำนวนหนึ่งเสียชีวิต และอีกหลายพันคนหนีไปกัมพูชาเพื่อความปลอดภัย ขณะที่วันที่ 19 พฤษภาคม 2557 ชาวเวียดนามในเขตนครโฮจิมินห์ต่างก็นัดกันประท้วงรัฐบาลจีนครั้งใหญ่แต่สุดท้ายรัฐบาลเวียดนามก็สามารถสลายการชุมนุมได้ก่อนที่ปัญหาจะบานปลายและรวมถึงไม่ขัดต่อวาทกรรมปกป้องและทวงคืนหมู่เกาะด้วยสันติวิธีอย่างที่ฝ่ายเวียดนามเน้นย้ำตลอดมา อย่างไรก็ตามหากกล่าวถึงการรับรู้เกี่ยวกับข้อพิพาท 2 หมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ เรามักรับรู้แต่เพียงผิวเผินว่าเกิดจากปัญหาการอ้างอธิปไตยความเป็นเจ้าของนับแต่อดีตระหว่างเวียดนามและโดยเฉพะกับจีน โดยต่างฝ่ายต่างก็ใช้ข้อมูลเอกสารโบราณประเภทต่างๆ มาหักล้างกัน ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีผลงานชิ้นใดที่ศึกษา “เวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์” อย่างเป็นทางการ โดยใช้อักษรเวียดนาม ถึงแม้จะเป็นการศึกษาฝ่ายเดียวก็ตาม

⁷ หมู่เกาะสแปรตลีย์ประกอบด้วยกลุ่มของเกาะแนวปะการังสันทรายโคตหินประมาณ 30,000 เกาะ มีเกาะประมาณ 90 เกาะที่ถูกอ้างสิทธิครอบครองโดยรัฐพิพาท 6 รัฐ ข้างต้น ส่วนรัฐใดได้เกาะใดไปบ้างขอให้อ่านเพิ่มเติมในงานของ ดุลยวัฒน์ เขาวนดี (2556 : 3-5)

สำหรับบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนมุ่งศึกษาใน 2 ประเด็น กล่าวคือ 1) ศึกษา กระแสงานศึกษา/งานเขียนเกี่ยวกับหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ในสังคม เวียดนาม 2) ศึกษาเวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลและ หมู่เกาะสแปรตลีย์ โดยมุ่งวิเคราะห์ว่า เวียดนามอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะทั้งสอง ในประเด็นใด โต้แย้งประเด็นใด และผ่านข้อมูล/หลักฐานชุดใด โดยคำว่า “เวียดนาม” ในที่นี้หมายถึง รัฐ นัควิชาการ สื่อ และปัจเจกชน เป็นต้น

1) พาราเซล (หว่างซา) และสแปรตลีย์ (เจื่องซา) : เจ็อนไข ทางประวัติศาสตร์ กระแสงานศึกษาจุดเริ่มต้นของสำนึก “ปกป้อง” และ “ทวงคืน”

ปัญหาเกี่ยวกับการการอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะ สแปรตลีย์ยังไม่เคยปรากฏเป็นกรณีพิพาทใดๆ แม้กระทั่งจีนก็ยังไม่เคยอ้างสิทธิ์ มาก่อน แต่ในปี ค.ศ. 1909 ซึ่งเป็นปีที่เกิดเหตุการณ์ญี่ปุ่นยึดครองเกาะ Pratas (ทะเลจีนใต้) ทำให้จีนคัดค้านการยึดครองเกาะดังกล่าวของชาวญี่ปุ่น โดยจีนอ้างว่า เกาะดังกล่าวไม่มีเจ้าของ เพื่อป้องกันการขยายอิทธิพลของญี่ปุ่นลงใต้และหลีกเลี่ยง เหตุการณ์ “Pratas ครั้งที่สอง” จีนจึงเริ่มตั้งชื่อให้เกาะต่างๆ ที่อยู่ในทะเลจีนใต้ โดยมีชื่อ “ไตซา” (พาราเซล) และ “นามซา” (สแปรตลีย์) รวมอยู่ด้วย โดยจีนอ้างว่า เป็นเกาะไม่มีเจ้าของ (Nguyen Nhã, 2001: ii-iii) ในปีเดียวกัน (ปี ค.ศ. 1909) รัฐบาลจีนเริ่มส่งหน่วยงานมาสำรวจหมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) โดยอ้างว่า “หว่างซา” (พาราเซล) ยังไม่มีรัฐใดครอบครอง จุดนี้เองทำให้เริ่มมีผู้สนใจศึกษา เกี่ยวกับ “หว่างซา” (พาราเซล) ขึ้นในเวียดนาม แม้ช่วงแรกจะเป็นเพียงแคบทความ ระยะเวลาหลังจึงเริ่มขยับเป็นผลงานวิจัยระดับสถาบัน ต่อมาเมื่อญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงคราม ในปี ค.ศ. 1945 จีนโดยรัฐบาลเจียงไคเช็คได้ส่งเรือเข้าควบคุมและอ้างการครอบ ครองหมู่เกาะทั้งหมดในทะเลจีนใต้ รวมทั้งใช้อ้างสิทธิ์ในพื้นที่ทะเลจากหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ในพื้นที่ภายในเส้นประเก๋าคู่จุด (Nine Dot/Dash Line) ซึ่งจีนกล่าวอ้าง

ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1947 สมัยรัฐบาลก๊กมินตั๋ง แต่แนวเส้นนี้ในอดีตเรียกว่า แนวเส้นประ 11 จุด ภายหลังถูกปรับเป็นเส้นประเก้าจุดและประกาศอย่างเป็นทางการโดย นายโจวเอินไหล นายกรัฐมนตรีจีนในปี ค.ศ. 1949 และปัจจุบันจีนได้ครอบครองอย่างน้อย 9 เกาะ ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองเมืองซานซา (Sansha) มณฑลไห่หนาน (Hainan Province) ของจีน (ดูลยวัฒน์ เชาว์নীดี, 2556: 3) อย่างไรก็ตาม เส้นประ 9 จุดที่ว่า มีจุดเริ่มต้นมาจากจีนและไต้หวันต่างก็อ้างว่าเป็นเส้นทางคมนาคมในอดีตของตน (Nguyễn Đình Liêm, 2011: 43) เมื่อพิจารณาขนาดของพื้นที่เส้นประ 9 จุดที่ทั้งจีนและไต้หวันกล่าวอ้าง พบว่า ครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดของทะเลจีนใต้ หรือ ร้อยละ 80 ของทะเลจีนใต้ ดังนั้นฝ่ายเวียดนามและอีกหลายประเทศ จึงร่วมกันคัดค้าน โดยเฉพาะฝ่ายเวียดนามถึงกับล้อเลียนเส้นทางดังกล่าวของจีน ด้วยชื่อเรียกต่างๆ เช่น “เส้นทางลิ้นวัว” (Đường lưỡi bò) และ “เส้นทางอักษรยู” (Đường chữ U) เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า จีนเริ่มอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้รวม พาราเซลและสแปรตลีย์ว่าอยู่ในอาณาเขตของจีนเรื่อยมา โดยเฉพาะช่วงทศวรรษ 1970 ซึ่งเป็นช่วงที่เวียดนามกำลังทำสงครามขับเคี่ยวกับสหรัฐอเมริกา ประเด็นสำคัญกล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1974 จีนปะทะกับเวียดนามจนกลายเป็นเหตุการณ์ The Battle of the Paracel Islands และจีนสามารถยึดครองพื้นที่ทั้งหมดของหมู่เกาะพาราเซล (หว่างซา) ขณะที่นักวิชาการเวียดนามมองว่า ความพ่ายแพ้ของสหรัฐอเมริกาในเวียดนามช่วงทศวรรษ 1970 เป็นการเปิดโอกาสให้จีนแผ่ขยายอิทธิพลในทะเลตะวันออกหรือทะเลจีนใต้ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเซ่งฮง ณ ขณะนั้น ก็มีได้หนึ่งเฉยต่อการกระทำของจีนแต่ได้ออกแถลงการณ์ “สมุดปกขาว” (Sách Trắng) เพื่อประท้วงการกระทำของจีนที่ยึดครองหมู่เกาะพาราเซลในปี ค.ศ. 1975 ต่อมาในปี ค.ศ. 1979 เกิดเหตุการณ์สำคัญอย่างน้อย 2 เหตุการณ์ระหว่างเวียดนามกับจีนจนนำมาสู่ความสัมพันธ์ขั้นแตกหักของทั้งคู่ คือ 1) จีนได้ก่อสงครามตามแนวชายแดนเวียดนามซึ่งรู้จักในชื่อว่า “สงครามสังสอนเวียดนาม” และ 2) เกิดการปะทะกันระหว่างกองทหารเรือเวียดนามและจีนในทะเลตะวันออกเขตทะเล

“หว่างซา” (พาราเซล) ทำให้วันที่ 30 กรกฎาคม 1979 กระทรวงการต่างประเทศจีน ออกแถลงการณ์สมุดปกขาว กล่าวว่า เวียดนามยอมรับอำนาจอธิปไตยของจีนเหนือสองหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ ต่อมาจีนแถลงการณ์ใหม่ว่า หมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ของเวียดนามเป็นเพียงเกาะที่อยู่ริมฝั่งเวียดนามไม่ใช่ “ไตซา” (พาราเซล) และ “นามซา” (สแปรตลีย์) ของจีน ในช่วงต้นปี ค.ศ. 1988 จีนนำทหารเข้ายึดครองบางเกาะที่ขึ้นกับหมู่เกาะ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) พร้อมกับมีการปะทะกันจนมีทหารเวียดนามเสียชีวิต จากนั้น จีนก็ประกาศจัดตั้งมณฑลไห่หนาน (Hainan Province) โดยมี “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ขึ้นกับมณฑลดังกล่าว และแม้ว่า ในปี ค.ศ. 1991 เวียดนามและจีนจะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการอีกครั้งหลัง ยุติความสัมพันธ์มานานับทศวรรษเนื่องจากหลายปัจจัย แต่ทว่าหลายทศวรรษที่ผ่านมาเช่นกันที่สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างจีนและเวียดนามในทะเลจีนใต้ มักจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งและหาข้อยุติไม่ได้ เพราะต่างฝ่ายต่างก็อ้างสิทธิความเป็นเจ้าของหมู่เกาะทั้งสอง (ขอให้ดูลำดับเหตุการณ์เกี่ยวข้องกับหมู่เกาะพาราเซล และ สแปรตลีย์ ซึ่งเวียดนามอ้างว่าเป็นของเวียดนาม ใน *Bằng chứng lịch sử và cơ sở pháp lý Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam* (Nguyễn Nhã, 2011b: 293-313) นัยหนึ่งสะท้อนได้ว่า การสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามกับจีน ที่เพิ่งเกิดขึ้นช่วงต้นทศวรรษ 1990 มิได้เป็นหลักประกันว่าทั้งสองชาติจะต้องเป็น “มหามิตร” ที่ดีต่อกันเสมอไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเดือนธันวาคม 2007 เมื่อจีนได้ จัดตั้งเขตการปกครองเมืองซานซา (City of Sansha) เพื่อปกครองหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ การกระทำดังกล่าวได้ถูกประท้วงอย่างเป็นทางการจาก เวียดนามและเกิดการเดินขบวนประท้วงรุนแรงในกรุงฮานอยและนครโฮจิมินห์ ขณะที่ในเดือนมิถุนายน 2011 นายเหงวียนเตินซุง (Nguyễn Tấn Dũng) นายกรัฐมนตรีเวียดนาม ได้ประกาศกล่าวอ้างถึงอำนาจอธิปไตยของเวียดนาม ที่โต้แย้งไม่ได้ (Incontestable Sovereignty) ในทะเลจีนใต้และเวียดนามพร้อม เสียสละทุกอย่างในการปกป้องประเทศ ทะเล และอธิปไตยเหนือหมู่เกาะของตน

(อ้างรายละเอียดบางตอนจากงานของ ดุลยวัฒน์ เชาวน์ดี, 2556: 8,9) รวมถึงเหตุการณ์ครั้งหลังสุดที่ชาวเวียดนามประท้วงเผาโรงงานจีนในเวียดนามเนื่องจากไม่พอใจที่จีนนำแท่นขุดเจาะน้ำมันไปวางบริเวณหมู่เกาะพาราเซล

จากบริบทเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ระหว่างเวียดนามและจีนข้างต้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับสำนักทางประวัติศาสตร์ที่ว่า “หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์เป็นของตน (เวียดนาม)” จึงน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกระแสงานศึกษา “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในสังคมเวียดนาม โดยความสนใจของนักวิชาการเวียดนามตลอดจนหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานคณะกรรมการชายแดนของรัฐบาล สถาบันวิจัยจีนและตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ในเวียดนาม ได้เริ่มให้ความสนใจศึกษาประเด็น “หว่างซา” (พาราเซล) มาก่อนประเด็นอื่น เนื่องจากเป็นหมู่เกาะแรกที่จีนยึดครองจากนั้นกระแสงานศึกษาหมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ในมิติอื่นๆ ก็เริ่มตามมา โดยในปี ค.ศ. 1984 กระทรวงการต่างประเทศเวียดนามได้ตีพิมพ์หนังสือชื่อ “หมู่เกาะหว่างซาและหมู่เกาะเจื่องซา : อาณาเขตของเวียดนาม” (Quần đảo Hoàng Sa và quần đảo Trường Sa : Lãnh thổ của Việt Nam) ซึ่งดูเหมือนจะเป็นผลงานของภาครัฐเวียดนามชิ้นแรกๆ ที่แสดงจุดยืนชัดเจนว่าหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์อยู่ในอาณาเขตเวียดนาม

ที่น่าสนใจไปกว่านั้น กล่าวคือ ในช่วงทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา จะพบว่านักวิชาการเวียดนามได้เริ่มให้ความสนใจศึกษาเอกสารจีนมากขึ้น นอกเหนือจากการศึกษาเอกสารเวียดนามเป็นหลัก เช่น มุ่งศึกษาระบบแผนที่ของจีนเพื่อชี้ให้เห็นว่าจนถึงปี ค.ศ. 1907 “หว่างซา” (พาราเซล) ยังไม่เคยปรากฏอยู่ในแผนที่จีนมาก่อน ซึ่งเป็นผลงานของเหงวียนกวางหงอก (Nguyễn Quang Ngọc) นอกจากนี้ ยังมีผลงานศึกษาเกี่ยวกับ “ทัศนะของจีนที่มีต่อหว่างซาและเจื่องซา” และ “ทัศนะของไต้หวันที่มีต่อหว่างซาและเจื่องซา” อันเป็นผลงานของหว่างหงอกบัวว (Hoàng Ngọc Báu) และเหงวียนฮุยกวี (Nguyễn Huy Quy) ตามลำดับ รวมทั้งเริ่มมีการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจังในรูปวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก (ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมใน Nguyễn Nhã, 2001: ix-ix) ขณะที่ผลงานวิจัยของเหงวียนญา

(Nguyễn Nhã)⁸ ในช่วงต้นทศวรรษ 2000 นับเป็นอีกหนึ่งผลงานที่ศึกษาหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์อย่างเป็นระบบ ซึ่งเหงวียนญาเป็นผู้เสนอแนะให้รัฐบาลเวียดนามจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อต่อสู้แย่งคืนอำนาจอธิปไตยและปกป้องอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะทั้งสอง ด้วยวิธีดังต่อไปนี้ เช่น นำข้อมูลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับการจัดตั้ง วิธีการปฏิบัติและการปกป้องอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) เข้ามาอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมและมหาวิทยาลัย ตั้งชื่อถนนโรงเรียนหว่างซาและเจื่องซา และชื่อวีรชนผู้เสียสละปกป้องอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือหมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ตลอดจนให้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของเวียดนามเหนือสองหมู่เกาะให้กว้างขวางและตามเว็บไซต์ต่างๆ (Nguyễn Nhã, 2001: 205) ปัจจุบันหากมีการจัดเสวนาเรื่องหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ทั้งในและนอกประเทศ เขาก็มักจะมีส่วนร่วมอยู่เสมอ

อย่างไรก็ดี จากปัญหาการอ้างอธิปไตยในการครอบครองหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ของฝ่ายเวียดนามและคู่แข่งที่สำคัญของเวียดนามคือจีนในหลายทศวรรษที่ผ่านมา แนนอนยอมส่งผลต่อกระแสนักศึกษาพาราเซลและสแปรตลีย์ในสังคมเวียดนามยังคงปรากฏแพร่หลาย ณ ปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนได้จากผลงานของนักวิชาการเวียดนามและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันสื่อประเภทต่างๆ ในสังคมเวียดนามต่างก็ช่วยกันผลิตซ้ำประเด็นดังกล่าวเสมอสิ่งที่น่าสนใจ คือ หากท่านมีโอกาสไปเยือนเวียดนาม โดยเฉพาะการเข้าชม

⁸ ดร.เหงวียนญา เป็นหนึ่งในผู้สนใจประเด็นปัญหาทะเลตะวันออกเมื่อหลายสิบปี ก่อนที่จะศึกษาต่อระดับปริญญาเอกสาขาประวัติศาสตร์ และทำวิจัยภายใต้ชื่อหัวข้อ “Quá trình xác lập chủ quyền của Việt Nam tại quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa” สำเร็จในปี ค.ศ. 2001 ณ ปัจจุบัน ดร.เหงวียนญาผลิตผลงานเป็นจำนวนมากรวมทั้งได้เข้าร่วมงานสัมมนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเป็นงานสัมมนาระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทะเลจีนใต้/ทะเลตะวันออกถึง 4 ครั้ง และเป็นหนึ่งในบุคคลที่ยืนยันเสมอมาว่า หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์เป็นของเวียดนาม นอกจากนี้ ท่านยังได้รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับความชอบธรรมของเวียดนามเหนือหมู่เกาะ โดยนำมาแปลเป็นภาษาอังกฤษมากกว่า 500 หน้า และได้นำเอาผลงานชิ้นดังกล่าวไปนำเสนอยังสมาคมภูมิศาสตร์สหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งคาดว่าจะส่งไปตามห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั่วโลกด้วย (Văn Cường, 2013: 102-105)

พิพธิภักษ์สำคัญๆ ของเวียดนามตามนครใหญ่ๆ หรือ ตามต่างจังหวัดก็ดี เราอาจจะได้พบการจำลองภาพแผนที่ประเทศเวียดนามที่เป็นรูปตัวเอส (S) และจะเห็นภาพหมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ปรากฏอยู่เคียงคู่แผนที่ของเวียดนามเสมอซึ่งเท่ากับเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงการเป็นส่วนหนึ่งในดินแดนของเวียดนาม ทั้งหมดนี้ ก็น่าจะสอดคล้องกับทัศนะของ ดร.เหงเวียนงู๋ที่ว่า “การเขียนวิจัยเกี่ยวกับประเด็น “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ไม่เพียงตอบสนองต่อหน้าที่ของนักวิจัยเท่านั้น แต่ยังคงตอบสนองต่อภาคประชาชนและกลุ่มผู้นำประเทศโดยเฉพาะกลุ่มที่ทำหน้าที่ด้านการต่างประเทศเพื่อต่อสู้ปกป้องอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะ “หว่างซา” และ “เจื่องซา” ด้วย (Nguyễn Nhã, 2001) ฉะนั้น ราวบดที่ปัญหาพิพาทเกี่ยวกับสองหมู่เกาะซึ่งคู่ขัดแย้งคือเวียดนามกับจีนหาทางออกไม่ได้ วาทกรรม “หว่างซา” และ “เจื่องซา” ก็ยังจะถูกกระตุ้นโดยนักวิชาการเวียดนาม หน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนสำนักพิมพ์ต่างๆ ของเวียดนามช่วยกันนำข้อมูลออกมาเผยแพร่เป็นระยะๆ ขณะเดียวกันสิ่งที่ (อาจ) จะเกิดควบคู่ตามมาพร้อมๆ กับกระแสงานเขียนนั้นคือ จิตสำนึกแห่งการ “ปกป้อง” (สแปรตลีย์) และ “ทวงคืน” (พาราเซล) ?

2) เวียดนามกับการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์

2.1) หมู่เกาะพาราเซล (หว่างซา) และหมู่เกาะสแปรตลีย์ (เจื่องซา) เป็นของเวียดนาม : ชุดความรู้หรือวาทกรรมกระแสหลัก⁹

⁹ “หว่างซา”และ “เจื่องซา” เป็นของเวียดนาม / Paracel&Spratly islands belong to Vietnam / Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam ดูเหมือนมุมมองข้างต้น จะเป็น “ชุดความรู้” ซึ่งกลายเป็น “วาทกรรมกระแสหลัก”ของฝ่ายเวียดนามไปแล้ว ดังจะเห็นได้จากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐเวียดนาม โดยเฉพาะกลุ่มคณะกรรมการชายแดนแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศเวียดนาม และรวมถึงนักวิชาการ/นักวิจัยเวียดนาม ต่างได้นำข้อมูล (ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์และแผนที่โบราณ) ชุดเดียวกันนี้ เผยแพร่เป็นผลงานออกสู่สายตาสาธารณชนในหลากหลายรูปแบบ เช่น จัดทำเป็นหนังสือ หรือ ตีพิมพ์ลงบทความวารสารวิชาการ หรือ อาศัยช่องทางจากสื่อต่างๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูล เป็นต้น ดังนั้น เมื่อ “หว่างซาและเจื่องซาเป็นของเวียดนาม” กลายมาเป็นชุดความรู้ซึ่งถูกผลิตซ้ำ โดยผู้มีอำนาจ (รัฐและนักวิชาการเวียดนาม) ชุดความรู้ที่ว่านี้จึงกลายเป็นวาทกรรมกระแสหลักในสังคมเวียดนามซึ่ง(อาจ)จะมาพร้อมๆ กับการปลุกกระแสชาตินิยมในหมู่ชาวเวียดนามให้เกิดสำนึกปกป้อง “เจื่องซา”(สแปรตลีย์) และทวงคืน “หว่างซา”(พาราเซล)

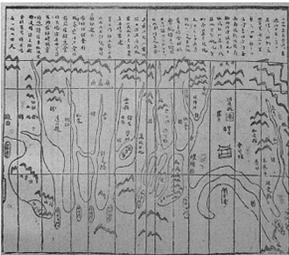
ดร.เหงวียนถึญ่า เป็นหนึ่งในผู้สนใจศึกษาประเด็น “หว่างซา” (พาราเซล) ” และ “เจื่องซา (สแปรตลีย์) ” มาหลายสิบปีได้อธิบายไว้ในวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก สาขาประวัติศาสตร์ของเขาว่า “ในอดีตชาวเวียดนามและชาวตะวันตกต่างเข้าใจตรงกันว่า กลางทะเลตะวันออก (Biển Đông) มีเพียงหมู่เกาะหนึ่งซึ่งยาวมาก โดยชาวเวียดนามเรียกชื่อรวมกันว่า บ้ายก้าดหว่าง (Bãi Cát Vàng/หาดทรายสีทอง) หรือ โกงหว่าง (Cồn Vàng/เนินสีทอง) หรือ หหว่างซา (Hoàng Sa/ทรายสีทอง) หรืออาจเรียกกันว่า ไตเจื่องซา (Đài Trùng Sa/ทรายสีทองยาวใหญ่) หรือ หวันลี่เจื่องซา (Vạn Lý Trường Sa/ทรายสีทองหมื่นลี้หรือหมื่นไมล์) คำว่า บ้ายก้าดหว่าง หรือ โกงหว่าง มาจากอักษรโรมัน ส่วนคำว่า หหว่างซามาจาก อักษรเวียดนาม-ฮ้าน (ฮัน) ซึ่งได้รับการแปลและเขียนขึ้นโดยกลุ่มขุนนางขงจื้อ” (Nguyễn Nhã, 2001: 1) ต่อมาเมื่อวิทยาการต่างๆ ก้าวหน้ามากขึ้น จึงได้มีการ แบ่งแยกออกเป็น 2 หมู่เกาะชัดเจน คือ หมู่เกาะหว่างซา (พาราเซล) และหมู่เกาะ เจื่องซา (สแปรตลีย์) อย่างไรก็ตาม ในช่วงแรกๆ ทั้งสองหมู่เกาะไปปรากฏอยู่ใน แผนที่ของนักเดินเรือทะเลชาวตะวันตก เช่น โปรตุเกส ฮอลันดา และฝรั่งเศส กล่าวได้ว่า นับแต่ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 16-17 พวกเขาต่างวาดภาพรวมๆ ของหมู่เกาะ หหว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) ให้อยู่ภายใต้ชื่อเรียกอันเดียวกันว่า Pracel, Parcel และ Paracels (รายละเอียดเกี่ยวกับรายชื่อของบรรดานักเดินเรือชาติต่างๆ ขอให้ดูในเชิงอรรถ (Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 9) ต่อมาในปี ค.ศ. 1787-1788 เมื่อมีกลุ่มนักสำรวจ Kergariou-Locmaria เพิ่งจะได้มีการยืนยันถึงพื้นที่ที่แน่ชัดของหมู่เกาะพาราเซล หรือ หหว่างซา ในปัจจุบัน ทำให้ชาวตะวันตกได้แบ่งเขตให้หมู่เกาะพาราเซลอยู่ทางทิศเหนือและหมู่เกาะที่อยู่ทาง ทิศใต้ คือ สแปรตลีย์ (Nguyễn Nhã, 2001: 2)

หากพิจารณาคำอธิบายจะเห็นว่า เหงวียนถึญ่าในฐานะนักวิชาการฝ่าย เวียดนาม ได้เริ่มต้นนำเสนอภาพ “พาราเซล” ให้เป็นหมู่เกาะซึ่งไม่มีชาติใดเป็นเจ้าของมาตั้งแต่แรก สิ่งที่น่าสนใจคือเราจะพบรายละเอียดคล้ายกันนี้ในเอกสารของ กระทรวงการต่างประเทศเวียดนามซึ่งร่วมมือกับคณะกรรมการชายแดนแห่งชาติ (2012) ในชื่อผลงาน Chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng

sa và Trường sa และหน่วยงานคณะกรรมการชายแดนแห่งชาติ (2011) ในชื่อ บทความ *Về Chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng sa và Trường sa* รวมทั้งนักวิชาการเวียดนามท่านอื่น เช่น ดร. Đinh Công Vĩ (2013a) เป็นต้น ผลงานทั้งหมดล้วนสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพาราเซลในอดีตของผู้ค้นพบ ณ ขณะนั้น ก่อนข้างคลุมเครือจึงทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจว่า ทะเลตะวันออกหรือทะเลจีนใต้มีเพียงหมู่เกาะเดียว คือ พาราเซล (Pracel, Parcel และ Paracels) แม้ภายหลังจะรับรู้และเข้าใจตรงกันว่ามี 2 หมู่เกาะก็ตาม แต่การนำเสนอดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่าฝ่ายเวียดนามมีสมมติฐานในใจแล้วว่า หมู่เกาะ “พาราเซล” ในอดีต (หมายถึงพาราเซลและสแปรตลีย์ ณ ปัจจุบัน) เป็นของเวียดนาม ดังนั้น การอ้างกรรมสิทธิ์ความเป็นเจ้าของหมู่เกาะหว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) ที่ว่า มีชุดข้อมูล/หลักฐานในมาสนับสนุน ซึ่งเวียดนามนำมาใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้กับฝ่ายตรงข้ามโดยเฉพาะจีน (และอาจรวมถึงชาติอื่นๆ)

ประการแรก : เวียดนามใช้ข้อมูลจากหนังสือภูมิศาสตร์และแผนที่โบราณที่มีการบันทึกเกี่ยวกับ “บ้ายก้าดหว่าง” “หว่างซา” “ไต้เจื่องซา” และ “หวั่นลี้เจื่องซา” ฯลฯ ในอดีต ซึ่งคำเหล่านี้หมายถึง หหว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) คือ อาณาเขตของเวียดนาม ซึ่งจะพบหลักฐานชิ้นแรกๆ ที่มีการอ้างถึง คือ ต่่วานเตียบเทียนนามตี้จี้โหละโด่ทือ (Toàn tập Thiên Nam Tứ Chí Lộ Đồ Thư) เป็นชุดแผนที่เวียดนาม โดยโด่บ๊า (Đỗ Bá) วาดขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 ระบุไว้ชัดเจน ในคำอธิบายเกี่ยวกับแผนที่บริเวณกว้าง หงาย เขตกว้างนาม ว่า “กลางทะเลมีหาดทรายยาวอันหนึ่งเรียกว่า บ้ายก้าดหว่าง” “ทุกๆ ปี ของช่วงปลายฤดูหนาว เจ้าแห่งเวียจะส่งเรือ 18 ลำไปขนเอาสิ่งของส่วนใหญ่จะเป็นพวกทองคำ เงินตรา ปืนกระสุน” (Ủy ban biên giới quốc gia, 2011: 15) ลำดับต่อมา คือ ซ้าบ หงอบินนามโด่ (Giáp Ngộ Bình Nam Đồ) ซึ่งเป็นแผนที่ของต่างจอง โดยกลุ่มทหารบู้ยแท้ตัด ได้วาดไว้เมื่อปี ค.ศ. 1774 โดย บ้ายก้าดหว่าง ได้ถูกวาดให้เป็นส่วนหนึ่งของดินแดนเวียดนาม (Ủy ban biên giới quốc gia, 2011: 15 และ Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 12) นอกจากนี้ ฟูเบียนตาบลุก (Phủ Biên Tạp Lục) ซึ่งเป็นผลงานของเลก๊วยโตน

(1726-1784) เรียบเรียงในปี ค.ศ. 1776 ให้ภาพเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การบริหารของเขตต่างจงภายใต้ยุคตระกูลเหงวียน (1558-1775) เมื่อเลก๊วยโตน ได้รับหน้าที่ให้ลงไปภาคใต้ เขาบันทึกชัดเจนว่า “เกาะใต้เจื่องซา” (หมายถึงหว่างซาและเจื่องซา) ขึ้นกับกว้างห่ง่าย (รายละเอียดการบรรยายถึงทรัพยากรทางธรรมชาติของพื้นที่ขอให้ดูเพิ่มเติมในงานของ Ủy ban biên giới quốc gia, 2011: 15 และ Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 14-16) ได้ นามเฉีตโห่งต่วนโด้ (Đại Nam Nhất Thống Toàn Đồ) ซึ่งเป็นแผนที่ประเทศ เวียดนาม ยุคเหงวียน ได้วาดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. 1838 เขียนว่า “หว่างซา-หว่านลี่เจื่องซา” ขึ้นกับอาณาเขตของเวียดนาม ส่วนเกาะต่างๆ ที่อยู่รอบนอกบริเวณภาคกลาง เวียดนามก็ขึ้นอยู่กับอาณาเขตเวียดนาม ส่วนได๋นามเฉีตโห่งจี้ (Đại Nam Nhất Thống Chí) ชุดหนังสือเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เวียดนาม โดยนักประวัติศาสตร์ราชสำนัก เหงวียน (1802-1945) รวบรวมแล้วเสร็จในปี ค.ศ. 1882 บันทึกไว้ว่า “หว่างซา” เป็นส่วนหนึ่งของดินแดนเวียดนามอยู่ในจังหวัดกว้างห่ง่าย (Ủy ban biên giới quốc gia, 2011: 15 และ Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 18-19)

ภาพซ้าย : Toàn tập Thiên Nam Tư Chí Lộ Đồ Thư ภาพขวา : Đại Nam Nhất Thống Toàn Đồ

นอกเหนือจากการหยิบยกเอาชุดข้อมูลของฝ่ายเวียดนามเองแล้ว เวียดนามยังได้อ้างถึงผลงานของนักเดินเรือและมิชชันนารีชาวตะวันตก เพื่อให้คำอธิบายของพวกเขามีความเป็นภาววิสัยและดูไม่เป็นการอ้างข้อมูลฝ่ายตนมาก

จนเกินไป ทั้งนี้ก็เพื่อชี้ให้เห็นว่า “สายตาของเวียดนามสอดคล้องกับสายตาของชาวตะวันตก” (Đinh Công Vi, 2013a : 13) เช่น การใช้ข้อมูลที่กล่าวถึงมิชชันนารีชาวตะวันตกที่แล่นเรือ Amphitrite จากฝรั่งเศสมาที่จีน ปี ค.ศ. 1701 โดยหนึ่งในนั้นได้เขียนเล่าในจดหมายว่า “พาราเซล เป็นหมู่เกาะหนึ่งที่ขึ้นกับอาณาจักรอานนาม” (อาณาจักรอานนามหมายถึงประเทศเวียดนาม ณ ขณะนั้น ขอให้ดูในเชิงอรรถ Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 20) ขณะที่ปิชอบ J.LTaberd เขียนบทความเรื่อง “บันทึกเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประเทศโคชินจีน” พิมพ์ปี ค.ศ. 1837 ได้ให้คำอธิบายลักษณะเดียวกันว่า “Paracel หรือ Paracels เป็นส่วนหนึ่งของอาณาเขตประเทศโคชินจีน และย้ำชัดเจนว่า คนโคชินจีนเรียก Paracel หรือ Paracels ว่า “ก้าตหว่าง” /Cát Vàng และ ในหนังสือ “อานนามใต้ก๊วกฮว่าโต” (An Nam Đại Quốc Hòa Đò) พิมพ์ปี ค.ศ. 1838 ปิชอบ J.LTaberd ได้วาดส่วนหนึ่งของพาราเซลและเขียนไว้ว่า พาราเซล หรือ “ก้าตหว่าง” ซึ่งอยู่นอกเกาะอื่นๆ ริมฝั่งภาคกลางของเวียดนามอยู่ในส่วนของหมู่เกาะทางซาปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังมีผลงานของ ที่ปรึกษาของกษัตริย์ชาลองสมัยนั้น คือ J.B. Chaigneau เรื่อง “ความทรงจำเกี่ยวกับประเทศโคชินจีน” (Hồi ký về nước Cochinchine, 1820) และ บทความของ Gutzlaff เรื่อง ภูมิศาสตร์ ของราชอาณาจักรโคชินไชน่า (Địa lý của vương quốc Cochinchina) พิมพ์ปี ค.ศ. 1849¹⁰ มีตอนหนึ่งพูดชัดเจนว่า Paracels ขึ้นอยู่กับอาณาเขตของเวียดนามและทำเชิงอรรถทั้งชื่อเวียดนาม คือ “ก้าตหว่าง” (Cát Vàng) (Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 21-22)

จะเห็นว่า เวียดนามได้เผยแพร่แนวคิดการเป็นเจ้าของหมู่เกาะพาราเซลและสเปรตลีย์ผ่านชุดข้อมูลเอกสารโบราณประเภทต่างๆ และรวมถึงการอ้างอิงงานเขียนของชาวตะวันตก เพื่อให้เห็นว่าทั้งสองหมู่เกาะคืออาณาเขตส่วนหนึ่งของเวียดนาม แต่สิ่งที่จะช่วยให้ข้อมูลฝ่ายเวียดนามดูมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น นั่นคือ

¹⁰ คำว่า Cochinchine (ภาษาฝรั่งเศส) หรือ Cochinchina (ภาษาอังกฤษ) ในเอกสารของชาวตะวันตกที่ได้อ้างในบทความของ Ủy ban biên giới quốc gia ชั้นนี้ มีด้วยกัน 2 ความหมายขึ้นอยู่กับบริบท เช่น หมายถึงประเทศเวียดนาม ณ ขณะนั้น และอาจหมายถึงเขตต่างจอง (ขอให้ดูคำอธิบายในเชิงอรรถ Ủy ban biên giới quốc gia, 2011: 19)

ฝ่ายเวียดนามอ้างถึงพฤติกรรมกรรมการสำรวจทรัพยากรของ 2 หมู่เกาะและมีบันทึกผลการสำรวจอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในยุครัฐศักดินาเพื่อยืนยันถึงความเป็นเจ้าของโดยรัฐเวียดนาม เช่น ใน เตียบเทียนนามตือจี้โหละโด่ทือ (Toàn tập Thiên Nam Tứ Chí Lộ Đồ Thư) บันทึกว่า “กลางทะเลมี หาดทรายยาวเรียก บ้ายก้าดหว่างยาวประมาณ 400 ไมล์ กว้าง 20 ไมล์ ตั้งอยู่กลางทะเล จากประตูใต้เจียม (ปัจจุบันคือประตูใต้ อยู่ในจังหวัดกว๋างนาม-ดาหนัง) จนถึงประตูซาวิ้น (ประตูซาวิ้น จังหวัดกว๋างหงาย) ทุกครั้งที่มิลมตะวันตกเฉียงใต้ เรือค้าขายจากหลายประเทศแล่นผ่านด้านในก็จะมาที่นั่น เมื่อมิลมตะวันออกเฉียงเหนือ เรือค้าขายแล่นทางด้านนอกต่างก็พากันหวือโซ่ สิ้นคำก็ถูกทิ้งไว้ที่นั่น” ในได๋นามถึกหลุกเตียนเบี่ยน (Đại Nam Thực Lục Tiền Biên) ซึ่งเป็นชุดประวัติศาสตร์เจ้าเหงวียน โดยราชบัณฑิตราชสำนักเหงวียนเป็นผู้รวบรวมแล้วเสร็จในปี ค.ศ. 1844 มีบางตอนกล่าวไว้ว่า “ตำบลอานหวิน อำเภอบินเซิน เขตกว๋างหงาย ด้านนอกทะเล มากกว่า 130 หาดทรายห่างกันราว 1 ถนน ยาวไม่ทราบกี่พันไมล์ เรียกกันว่า หว่านลี่หว่างซา บนหาดจะมีน้ำแร่ ปลิงทะเล กระจดองเต่า กระจ สัตว์จำพวกเต่าและกระจ เป็นต้น” ส่วนได๋นามถึกหลุกจิ้นเบี่ยน (Đại Nam Thực Lục Chính Biên) ซึ่งเป็นชุดประวัติศาสตร์จัดทำโดยราชบัณฑิตแห่งราชวงศ์เหงวียน เนื้อหาเขียนเกี่ยวกับกษัตริย์ซาลอง มินเหม่งเถี่ยวจี้ เรียบเรียงเสร็จปี ค.ศ. 1848 ได้บันทึกเหตุการณ์ซาลองยึดครองหมู่เกาะหว่างซา ปี ค.ศ. 1816 เหตุการณ์มินเหม่ง ให้สร้างเมี่ยว สร้างอนุสรณ์สถาน ปลุกต้นไม้ ทำรังวัด วาดแผนที่หมู่เกาะแห่งนี้ (รายละเอียดอ่านเพิ่มเติมใน Ủy ban biên giới quốc gia, 2011: 21-24) และหนังสือเล่มอื่น ๆ ในยุคเหงวียนก็ได้อธิบายถึงหว่างซา (พาราเซล) ไว้ที่น่าสนใจเช่นเดียวกัน เช่น หลิกเจี่ยวเหี่ยนเจื่องหลวยจี้ (1821) (Lịch Triều Hiến Chương Loại Chí) หว่างเหวียตเตี่ยวซือจี้ (1833) (Hoàng Việt Đại Dư Chí) เหงวียตสือเกื่องซ้ามชาวเหลือก (1876) (Việt sử Cương Giám Khảo Lược) (Ủy ban biên giới quốc gia, 2011: 25) และจากผลประโยชน์ที่จะได้รับรวมถึงความโดดเด่นของทรัพยากรของหมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สปรตลีย์) ฉะนั้นแล้ว รัฐศักดินาของเวียดนามจึงได้จัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อควบคุมดูแลตลอดจนการออกไปสำรวจทรัพยากรทั้งสอง

หมู่เกาะอยู่เสมอ หน่วยงานที่ว่าคือ โดยหว่างซาและโดยปักทาย (จัดตั้งภายหลัง) และได้ดำเนินการมาตั้งแต่ยุคตระกูลเหงวียน (1558-1783) ยุคเตียบชิน (1786-1802) และสมัยราชสำนักเหงวียน (1802-1945) (รายละเอียดของสองหน่วยงานสามารถอ่านได้จากงาน Nguyễn Nhã (2001) และบทความที่ศึกษาเรื่องนี้โดยเฉพาะของ GS.TS Nguyễn Quang Ngọc (2011))

ประการที่สอง : เวียดนามแสดง (อ้าง) ความสืบเนื่องในการ “ปกป้อง ” อธิปไตยอธิปไตยเหนือ 2 หมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ตั้งแต่ยุคอาณานิคมจนถึงปัจจุบัน

นอกจากหลักฐานโบราณประเภทต่างๆ ที่เวียดนามใช้อ้างอธิปไตยการเป็นเจ้าของ 2 หมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์แล้ว ประเด็นถัดมาคือ เวียดนามพยายามแสดงถึงความสืบเนื่องของการเป็นเจ้าของนับแต่ยุคศักดินาจนถึงยุคฝรั่งเศสปกครอง โดยนำเสนอในประเด็นที่ว่า แม้ราชสำนักเหงวียนจะลงนามสัญญา 6-6-1884 ยอมรับอำนาจการปกครองของฝรั่งเศส ขณะเดียวกันก็ได้มีการลงนามสัญญาระหว่างจีนกับฝรั่งเศสเพื่อปกป้องดินแดนของเวียดนาม (หรืออาจสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับการครอบครองดินแดนเวียดนามกับจีนเพื่อผลประโยชน์ของฝรั่งเศสเอง-ผู้เขียน) เช่น ฝรั่งเศสได้ลงนามในสัญญากับราชสำนักชิงในปี ค.ศ. 1887 และปี ค.ศ. 1895 ได้เพิ่มเติมข้อความลงในสนธิสัญญากับราชสำนักชิง โดยฝรั่งเศสได้แสดงถึงความชอบธรรมในการเป็นเจ้าของ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ของเวียดนาม จะเห็นได้จากเหตุการณ์ต่อไปนี้ เช่น ในปี ค.ศ. 1899 ข้าหลวงใหญ่อินโดจีน พอลดูเมอร์ Paul Doumer เสนอให้ทางปารีส สร้างเสาไฟที่หมู่เกาะหว่างซา เพื่อติดตั้งเรือเดินทะเลที่เดินทางผ่านไปมา แต่ยังไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากขาดงบประมาณ หรือ ตลอดช่วงปี ค.ศ. 1925-1932 ฝรั่งเศสได้ส่งเรือออกไปสำรวจหมู่เกาะหว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) หลายครั้ง (รายละเอียดของการส่งเรือไปแต่ละครั้งขอให้ดูเพิ่มใน Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 30-31) โดยเฉพาะในวันที่ 21 ธันวาคม 1933 ผู้ว่าการภาคใต้ M.J Krautheimer ลงนามในบัญญัติการปกครอง เกี่ยวกับการรวมหมู่เกาะเจื่องซา (สแปรตลีย์) อานาง อีตู อาบา กลุ่มของตื้อ หลวยตาและถิถื้อ เข้าเป็น

ส่วนหนึ่งของจังหวัดบ่าเหว (ปัจจุบันขึ้นกับจังหวัดด่งนาย) หรือ ต่อมาวันที่ 29 มีนาคม 1938 กษัตริย์บ๋ายดำลงนามการแบ่งแยกหมู่เกาะหว่างซา (พาราเซล) ออกจากจังหวัดนามเหงียให้เข้ามาอยู่ในจังหวัดเถื่อเทียน (เว้)

นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์สำคัญในช่วงนี้ กล่าวคือ ปี ค.ศ. 1938 ฝรั่งเศส ได้สร้างหลัก ซึ่งปรากฏตัวอักษรไว้ว่า “สาธารณรัฐฝรั่งเศส, ราชอาณาจักรอานนาม หมู่เกาะหว่างซา, 1816 - เกาะ Pattle - 1938” (1816 เป็นปีที่กษัตริย์ชาลองแสดงความเป็นเจ้าของเกาะต่างๆ หว่างซา ส่วนปี 1938 หมายถึงปีที่สร้างเสาหลัก) ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าแม้ในยุคฝรั่งเศสปกครอง ฝรั่งเศสก็ได้ยืนยันอธิปไตยของเวียดนามที่มีเหนือหมู่เกาะหว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) และตอบโต้กับพฤติกรรมการรุกรานหมู่เกาะดังกล่าวจากชาติจีนและญี่ปุ่นอย่างแข็งขัน (อ่านรายละเอียดใน Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 31-37)

Bia chỉ quyền do Pháp dựng năm 1938

หลักที่ฝรั่งเศสสร้างขึ้นที่หมู่เกาะหว่างซา (พาราเซล) ในปี ค.ศ. 1938

อย่างไรก็ตาม การปกป้องและแสดงความเป็นเจ้าของหว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) ของเวียดนามก็มีเคยยุติแม้ฝรั่งเศสจะมีได้ปกครองเวียดนามแล้ว แต่ยังคงดำเนินเรื่อยมานับจากสงครามโลกครั้งที่สองจนกระทั่งถึงปัจจุบัน เช่น ในต้นปี ค.ศ. 1947 ฝรั่งเศสเรียกร้องให้ทหารจีนถอนทหารออกจากหมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ซึ่งพวกเขามียึดครองโดยไม่ได้รับอนุญาตเมื่อปลายปี ค.ศ. 1946 และฝรั่งเศสได้ส่งทหารของตนไปแทนที่ทหารจีนจากนั้นได้สร้างค่ายอู่ตุ๋นียมวิทยาและสถานีวิทยา (โทรเลข) ขึ้น หรือ แม้แต่

ในยุคที่เวียดนามแบ่งแยกเป็น 2 ส่วนภาคเหนือและภาคใต้ แต่รัฐบาลและผู้นำทั้งสองภาคก็ยังคงยืนยันเสมอมาว่า หว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) คือ ส่วนหนึ่งของอาณาเขตเวียดนาม และแม้ภายหลังเวียดนามจะรวมประเทศเป็นเอกภาพ ก็ตาม เวียดนามก็ยังยืนยันความชอบธรรมในการเป็นเจ้าของหมู่เกาะอยู่เสมอ ด้วยการออกแถลงการณ์สมุดปกขาวหลายครั้งในปี ค.ศ. 1979, 1981 และปี ค.ศ. 1988 เกี่ยวกับอธิปไตยของเวียดนามเหนือ 2 หมู่เกาะหว่างซา (พาราเซล) และเจื่องซา (สแปรตลีย์) เพื่อเป็นการยืนยันจุดยืนที่ว่าสองหมู่เกาะเป็นส่วนหนึ่งของอาณาเขตของเวียดนามที่มีอาจแบ่งแยกได้ ต่อมาในปี ค.ศ. 2007 รัฐบาลเวียดนามดำเนินการจัดตั้งเขตปกครองเจื่องซา ให้ตำบลของโตไตและตำบลชินโตนขึ้นอยู่กับอำเภอเจื่องซา (รายละเอียดขอให้อ่านเพิ่มใน Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 37-46)

จากที่กล่าวทั้งหมดข้างต้น จะเห็นว่าฝ่ายเวียดนาม (รัฐและนักวิชาการ) ได้นำข้อมูลเอกสารโบราณประเภทต่างๆ เสนอต่อสาธารณชน เพื่อยืนยันกรรมสิทธิ์ “ความเป็นเจ้าของ” หมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์อย่างน้อย 3 ประเด็น *ประเด็นแรก* นับแต่อดีตฝ่ายเวียดนามเป็นเจ้าของหมู่เกาะ “หว่างซา” และ “เจื่องซา” อย่างแท้จริง โดยที่ทั้งสองหมู่เกาะยังไม่เคยถูกจีน หรือแม้แต่ชาติใดๆ อ้างความเป็นเจ้าของมาก่อน *ประเด็นถัดมา* เพื่อแสดงให้เห็นว่านับจากคริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน รัฐเวียดนามได้แสดงความเป็นเจ้าของอย่างต่อเนื่อง และ *ประเด็นสุดท้าย* รัฐเวียดนามได้แสดงพฤติกรรมปกป้องสองหมู่เกาะจากชาติอื่นๆ (โดยเฉพาะจีน) อย่างแข็งขันมาโดยตลอด (Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia, 2012: 47)

หากพิจารณาถึงข้อมูล/หลักฐานที่ฝ่ายเวียดนามนำมาอ้าง จำพวกเอกสารรัฐบาลฝรั่งเศส เอกสารรัฐบาลไต้หวันและโดยเฉพาะแผนที่โบราณซึ่งเป็นข้อมูลจากฝ่ายเวียดนามและของชาติตะวันตกที่มีการระบุถึงตำแหน่งของหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ว่าอยู่ในอาณาเขตของเวียดนาม สิ่งนี้ก็มักจะสะท้อนวิธีการทำงานที่เรียกว่าเป็นภาววิสัยอยู่ไม่น้อยของนักวิชาการเวียดนาม ส่วนชุดเอกสารโบราณที่นำมาอ้างส่วนใหญ่ก็จะอยู่ในช่วงยุคตระกูลเหงวียน - สมัยราชวงศ์เหงวียน

ซึ่งเป็นราชวงศ์สุดท้ายของเวียดนามมีทั้งเอกสารที่มาจากส่วนกลางและระดับ
ปัจเจกชน ขณะเดียวกัน ต้องยอมรับกันว่ายุคสมัยดังกล่าวได้ชื่อว่ามี การเก็บ
รวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบที่สุดและมีจำนวนมากที่สุดกว่า
ยุคใดๆ และรวมถึงจารีตของการเขียนงานประวัติศาสตร์นิพนธ์ของเวียดนามซึ่ง
ปฏิเสธไม่ได้ว่าได้รับการถ่ายทอดโดยตรงจากชนชาติจีน ฉะนั้นชุดข้อมูล/หลักฐาน
ตลอดจนวิธีการทำงานของฝ่ายเวียดนามข้างต้น ก็น่าจะเป็นจุดแข็งอย่างหนึ่งที่ช่วย
สนับสนุนสมมติฐานความเป็นเจ้าของหมู่เกาะของเวียดนามให้ดูมีน้ำหนักยิ่งขึ้น
นอกจากนี้ การผลิตซ้ำชุดความรู้ที่เป็นเอกภาพอันเนื่องมาจากใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน
เกือบทั้งหมด แม้จะต่างในแง่วิธีการนำเสนอโดยหน่วยงานภาครัฐและรวมถึงนัก
วิชาการเวียดนาม นัยหนึ่งกลับสะท้อนให้เห็นสิ่งที่เป็น “ชุดความรู้” หรือ “วาทกรรม
กระแสหลัก” เกี่ยวกับหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ในสังคมเวียดนาม

2.2) หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ : ไม่เคยถูกบันทึกใน ประวัติศาสตร์จีน หรือ ไม่เคยเป็นของจีน หรือ อาณาเขตตอนใต้สุดของจีน มีแค่เกาะไห่หนาน (ไหหลำ)

พาราเซลและสแปรตลีย์ เป็นคำเรียกที่นานาชาติใช้เรียก “หว่างซา” และ
“เจื่องซา” ในภาษาเวียดนาม ขณะที่จีนเรียก 2 หมู่เกาะนี้ว่า ซิซา (Xisha) และ หนาน
ซา (Nansha) แต่เวียดนามถ้อยเสียงเป็นคำว่า “ไตซา” (Tây Sa) และ “นามซา”
(Nam Sa) เพื่อให้ต่างจากการคำเรียกของนานาชาติและต่างจากเวียดนาม ดังนั้น
การที่จีนตั้งชื่อเรียกพาราเซลว่า “ซิซา” (Xisha) หรือ “ไตซา” (ภาษาเวียดนาม) และ
เรียก สแปรตลีย์ว่า “หนานซา” (Nansha) หรือ “นามซา” (ภาษาเวียดนาม) ในสายตา
ของนักวิชาการเวียดนาม โดยเฉพาะดร.ดิงกงหวี กล่าวว่า เป็น “กระบวนการการ
ทำให้เป็นจีน” (Trung Quốc hóa) ภายใต้การชื่อ “ไตซา” (พาราเซล) และ “นามซา”
(สแปรตลีย์) (Đình Công Vĩ, 2013a : 5) นอกจากนี้แล้ว ฝ่ายเวียดนามโดยเฉพาะ
กลุ่มนักวิชาการ/นักวิจัย ยังกล่าวสอดคล้องต้องกันอีกว่า การที่จีน (นักวิชาการจีน)
ได้อ้างข้อมูลหนังสือโบราณ (sách cổ) บางเล่ม เพื่อใช้สร้างทฤษฎี จีน “ค้นพบก่อน”
(Phát hiện sớm nhất) “ตั้งชื่อก่อน” (đặt tên sớm nhất) “บุกเบิกทำกินก่อน” (khai
thác kinh doanh sớm nhất) และทางการจีนนับแต่อดีตได้มีพฤติกรรมแสดงความ

เป็นเจ้าของเกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้ หรือ จีนมักเรียกชื่อว่า “เกาะต่างๆ ในนาม ห่าย” (các đảo Nam Hải)¹¹ (ขอให้ดูรายละเอียดในงานของ Đinh Công Vĩ, 2013a: 5 และ Phạm Hân, 2011) ดังนั้น นอกจากฝ่ายเวียดนามจะหาเหตุผลสนับสนุนสมมติฐานฝ่ายตนแล้ว เวียดนามยังพยายามค้นคว้าหาข้อมูล/หลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อสมมติฐานของตนที่ว่า “หมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะ สแปรตลีย์ไม่เคยถูกบันทึกในประวัติศาสตร์จีน” หรือ “ไม่เคยเป็นของจีน” แต่อย่างไร โดยฝ่ายเวียดนามได้นำเสนอข้อมูลแย้งจีนในประเด็นใดบ้างที่น่าสนใจคือนักวิชาการเวียดนามพยายามอย่างมากในการ (เลือก) หยิบยกเอาเอกสารจีนเพื่อย้อนกลับมาโต้แย้งฝ่ายจีนเอง

ประเด็นแรก : เวียดนามอ้างเอกสารทางประวัติศาสตร์ของจีน เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าหมู่เกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้ ไม่เคยเป็นอาณาเขตของจีน โดยผู้เขียนขอหยิบยกข้อมูลที่นักวิจัยฟามเหินนำเสนอโต้แย้งฝ่ายจีนใน 6 ประเด็นดังต่อไปนี้ (1) เกาะต่างๆ ในทะเลใต้ (các đảo Nam Hải) ได้รับการรวมเข้ากับเกาะไห่หนาม (đảo Hải Nam)¹² ในปีที่ 5 รัชสมัยจิงเหงวียน ราชวงศ์เตื่อง (ราชวงศ์ถัง) (789) (2) รัฐบาลจีนได้มีคำสั่งให้กองทัพเรือไปตรวจตราตามเกาะต่างๆ ในทะเลใต้ (3) ราชสำนักเหงวียน (ราชวงศ์หยวน) ได้มีคำสั่งให้นักดาราศาสตร์ก๊วกกุกิ่ง (Quách Thủ Kính) ไปหมู่เกาะ “ไตซา” (พาราเซล) หรือ เพื่อไปสำรวจทางดาราศาสตร์ (4) รัฐบาลจีนคัดค้าน บังคับให้ชาวเยอรมันยุติการสังเกตการณ์หมู่เกาะต่างๆ ในทะเลใต้ ปี ค.ศ. 1883 (5) เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจีนปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือเรือต่างชาติที่ประสบอุบัติเหตุในทะเล “ไตซา” (พาราเซล) (6) เกาะต่างๆ ของทะเลใต้ถูกวาดลงในแผนที่จีน อย่างไรก็ตามก็ ข้อโต้แย้งทั้ง 6 ประเด็นของฟามเหิมส่วนใหญ่ก็เพื่อโต้แย้งความคาดเคลื่อน หรือ การไม่มีอยู่จริงของประเด็นต่างๆ ในเอกสาร (จีน) ที่ฝ่ายจีนนำเสนอ อีกทั้งยังกล่าวย้าด้วยว่าราชวงศ์ตักดิณาต่างๆ ของจีนจนถึงก่อนปี ค.ศ. 1909 ไม่มีราชวงศ์ใดเรียกร้องความเป็นเจ้าของเกาะต่างๆ ในทะเล

¹¹ เกาะต่างๆ ในนามห่าย (các đảo Nam Hải) หมายถึงเกาะต่างๆ ในทะเลใต้ /ทะเลจีนใต้/ทะเลตะวันออก

¹² เกาะไห่หนาม (đảo Hải Nam) ในภาษาเวียดนาม หมายถึงเกาะไห่หนาน/เกาะไห่หล่า ซึ่งเป็นเกาะใหญ่ทางตอนใต้สุดของประเทศจีน และเป็นที่ตั้งของมณฑลไห่หนาน (Hainan) หรือ ไห่หล่า ซึ่งเป็นมณฑลของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีขนาดเล็กที่สุดด้วย

ได้เลย รวมทั้งไม่มีปฏิกิริยาใดๆ ที่แสดงออกถึงความเป็นเจ้าของหมู่เกาะแห่งนี้ด้วย
ขอให้ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากผลงานของ Phạm Hân, 2011: 118-137)¹³

**ประเด็นที่สอง : “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์)
ไม่เคยถูกบันทึกลงในประวัติศาสตร์ “เฟื่องจี” (ภูมิศาสตร์)¹⁴ และในแผนที่
ฝ่ายปกครองของจีน หรือ อาณาเขตตอนใต้สุดของจีนสิ้นสุดแต่เกาะไหหนาน
(ไหหลำ)**

ผู้เสนอประเด็นนี้ คือ นักวิจัยอิสระฟามหว่างเกวิน โดยเขาแยกเสนอเป็น
2 ประเด็น กล่าวคือ (1) “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ไม่เคย
ถูกบันทึกลงในประวัติศาสตร์เฟื่องจีของจีน และ (2) “หว่างซา” (พาราเซล) และ
“เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ไม่เคยถูกบันทึกลงในประวัติศาสตร์แผนที่ฝ่ายปกครองของ
จีน ในประเด็นแรก ฟามหว่างเกวิน ใช้กลวิธีการนำเสนอโดยตั้งคำถาม เช่น ในโต่ง
จีฟุดถึงอะไรบ้าง? ในโห่งจีฟุดถึงอะไรบ้าง? และในเตี้ยเฟื่องจีฟุดถึงอะไรบ้าง ?
จากนั้นเขาสรุปในตอนท้ายว่า เฟื่องจีโบราณของจีนมักจะบรรจุเอกสารทาง
ประวัติศาสตร์อันมีค่า และทรงคุณค่าหลายด้านต่อการศึกษาทำความเข้าใจ
เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงในสังคมจีนและประเทศซึ่งมีพรมแดนติดกัน โดยเฉพาะ

¹³ ขอให้ดูข้อเสนอของเหงวียนญ่าในบทความ “Những luận cứ gắn ghép” ซึ่งเขาได้หยิบยก 3 ประเด็นที่
ฝ่ายจีนมองว่าเป็นจุดแข็งของข้อมูลฝ่ายตนเพื่ออ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะพาราเซล* (ซึ่งเวียดนามมอง
ว่าเป็นของเวียดนาม) โดยเหงวียนญ่าแสดงทัศนะไม่ต่างกับผลงานของฟามเหิมในประเด็นที่ 1, 2 และ
6 ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ *ประเด็นแรก* ในหนังสือโบราณของจีน เช่น *Dương Thư*, *Thái Bình Hoàn Vũ Ký*,
Dư Địa ký Thăng (1221); *Quảng Đông Thông Chí* (1842) ผลงานทั้งหมดข้างต้นต่างมิได้มีการพูดถึง
เรื่องการรวมเอาเกาะใดๆ ในทะเลใต้เข้ามาอยู่ในเกาะไหหนาน (ไหหลำ) แม้เพียงเกาะเดียว
ประเด็นที่ 2 รัฐบาลจีนได้มีคำสั่งให้กองทัพอากาศไปตรวจตราตามเกาะต่างๆ ของทะเลใต้ ซึ่งพบเพียงดอน
เดียวของหนังสือ *Vũ Kinh Tổng Yếu* พบว่า มีเหตุการณ์ตรวจตราเกาะไหหนานจริงแต่ไม่ถึง “โตซา”
(พาราเซล) *ประเด็นสุดท้าย* เกาะต่างๆ ของทะเลใต้ถูกวาดลงในแผนที่จีน ซึ่งเหงวียนญ่ากล่าวว่า
มีแผนที่ของทางการจีนจำนวนมาก นับแต่ยุคราชวงศ์หยวน ราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิง แต่ข้อค้นพบ
อาจกล่าวได้ว่ามีการวาดภาพตอนใต้สุดของอาณาเขตจีนคือเกาะไหหลำ (ไห่หนาน) แต่ไม่พบเกาะอื่นๆ
ในทะเลตะวันออกหรือทะเลจีนใต้แต่อย่างใด (ประเด็นอื่นๆ ขอให้ดูเพิ่มใน *Nguyễn Nhã*, 2011: 151-154)

¹⁴ เฟื่องจี /*phương chí* หมายถึง “บันทึกเกี่ยวกับสถานที่ใดที่หนึ่งอย่างชัดเจน” เป็นศัพท์เฉพาะเพื่อใช้
เรียกรวมๆ สำหรับประเภทหนังสือภูมิศาสตร์เฉพาะของจีน ซึ่งจะมีหลากหลายประเภท คือ โต่งจี/*đông
chí* (บันทึกเกี่ยวกับภาพรวมของประเทศ) โห่งจี/*hông chí* (บันทึกเกี่ยวกับจังหวัดหนึ่งๆ) และเตี้ยเฟื่องจี
/*địa phương chí* (บันทึกเกี่ยวกับอำเภอ เป็นต้น) อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี หนังสือเฟื่องจีส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การขึ้น
ของเจ้านายและจัดทำโดยผู้มีอำนาจในระดับต่างๆ (Phạm Hoàng Quân, 2011:138)

การกำหนดสิทธิความเป็นเจ้าของในประวัติศาสตร์สถานที่ต่างๆ ในทะเลตะวันออก จะเห็นได้ว่า เพิ่งจะแต่ละประเภทตั้งแต่ยุคราชสำนักถึง (เดื่อง) จนถึงยุคชิง ต่างไม่เคยบันทึกถึงการเข้ามาจัดการควบคุมดูแล “ไตซา” (พาราเซล) และ “นามซา” (สแปรตลีย์) (ขอให้อ่านรายละเอียดเพิ่มเติมใน Phạm Hoàng Quân, 2011: 138-144)

ในส่วน*ประเด็นที่สอง* นักวิจัยฟามหว่างเกวินได้หยิบยกตัวอย่างแผนที่โบราณบางฉบับ (พิมพ์เป็นหนังสือเรียบร้อยแล้ว) โดยอ้างว่าเป็นแผนที่ซึ่งกลุ่มนักวิชาการจีนไม่เคยนำมาใช้อ้างอิงในงานวิจัยเกี่ยวกับทะเลและเกาะทางตอนใต้ของจีน หรือกลุ่มนักวิชาการเวียดนามก็ยังไม่เคยนำมาใช้อ้างอิงงานวิจัยเกี่ยวกับหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์เลย ตัวอย่างเช่น แผนที่แผนที่ฝ่ายปกครองจังหวัดกว๋างตง (Quảng Đông) มีจำนวน 10 ภาพ แต่ภาพเก่าสุด คือ กว๋างตงโต้งโต่ (Quảng Đông Tổng Đồ) ขนาด 295x196 ซม. เป็นภาพสีบนผ้าไหม ประมาณปี ค.ศ. 1685 แต่ภาพดังกล่าวทำให้เห็นว่าพื้นที่ของจังหวัดกว๋างตงมีถึงแค่ กวินโจ (ห่ายนาม) และตัวอย่างแผนที่ทหาร เช่น ภาพกว๋างตงถู่ยี่ชวนกวานบิงจู่ฟองโต่ (Quảng Đông Thủy sự Doanh Quan Binh Trú Phòng Đồ) เป็นภาพสี ขนาด 32x560 ซม. ราวปี ค.ศ. 1866 แผนที่ทหารชิ้นนี้จะพบรายละเอียดเกี่ยวกับภูเขา แม่น้ำ ประตูเมือง... ซึ่งรายละเอียดที่พบ กล่าวคือ ไม่พบหมู่เกาะหรือเกาะลูกใดที่มีลักษณะคล้ายกับพาราเซลและสแปรตลีย์ ซึ่งข้อสรุปของฟามหว่างเกวิน กล่าวคือ ในผลงานวิจัยเกี่ยวกับทะเลใต้/ทะเลตะวันออก/ทะเลจีนใต้ โดยกลุ่มนักวิชาการจีนนั้น ส่วนใหญ่มักจะใช้ภาพถ่ายประมาณ 50 รายการในยุคหมิงและชิง หรือแผนที่โลกโดยรวม เพื่อชี้ให้เห็นว่าจีนเป็นเจ้าของหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ และแสดงหลักฐานว่า ราชวงศ์ต่างๆ ของจีนยืนยันสิทธิชอบธรรมเหนือสองหมู่เกาะ ขณะที่ภาพแผนที่ที่ผู้เขียนยกตัวอย่างว่าเป็นภาพของจีน ซึ่งมีคุณค่าและมีฐานะรองรับความเป็นชาติแต่กลับไม่มีการกล่าวถึงเลย (Phạm Hoàng Quân, 2011: 149) นอกจากนี้แล้ว ในบทความอีกเรื่องของฟามหว่างเกวิน “Những ghi chép liên quan đến biển đông của Việt Nam trong chính sử Trung Quốc” ซึ่งเป็นการศึกษาผ่านผลงานประวัติศาสตร์ทางการของราชวงศ์ในประวัติศาสตร์จีน โดยเลือกผลงานเพียงบาง

ชั้นที่มีการกล่าวถึงประวัติศาสตร์ภูมิศาสตร์ของเวียดนาม โดยเฉพาะเลือกศึกษา ส่วนที่เกี่ยวข้องกับทะเลจีนใต้เท่านั้น ซึ่งผลของการสำรวจทำให้ฟามหวางเกวินได้ คำตอบว่า ตลอดช่วงเวลาที่ราชวงศ์ต่างๆ ครองอำนาจ ทางารจีนยังไม่เคยเข้ามา ควบคุมดูแลเกี่ยวกับเรื่องพื้นที่และการปกครองเกี่ยวกับหมู่เกาะที่ไกลไปกว่าอำเภอ ฉญา มณฑล “ไห่หนาน” (ไห่หนาน/ไหหล่า) ในปัจจุบันเลย (Pham Hoàng Quân, 2011: 155-195)

ดูเหมือนความพยายามสร้างวาทกรรมของการไม่เคยมีอยู่ของหมู่เกาะ พาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ในอาณาเขตของจีนด้วยการอ้างหลักฐานข้อมูล ฝ่ายจีนโดยฝ่ายเวียดนามนั้น ในด้านหนึ่งจะเห็นว่าเวียดนามได้พยายามลดทอน คุณค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูลฝ่ายจีนที่พยายามอ้างกรรมสิทธิ์ของตนเหนือหมู่ เกาะนับแต่อดีตเรื่อยมาตลอดจนตำหนิวิธีการทำงานของหน่วยงานภาครัฐและนัก วิชาการจีนในด้านการหยิบยกหรือเลือกใช้ข้อมูลซึ่งควรจะถูกนำอ้างอิงแต่ฝ่ายจีน กลับละเลย ขณะเดียวกัน สถานการณ์ความขัดแย้งในประเด็นดังกล่าว กลับทำให้ เราเห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างเวียดนามกับจีนในแง่ลบอย่างชัดเจน โดยเฉพาะ สัมพันธภาพดังกล่าวได้รับการต่อยอดอีกครั้ง เมื่อ ดร.มายห่ง (Mai Hông) ตัดสิน ใจนำแผนที่ “หว่างเจียวจิกดินเตี้ยชื่อต่วนโด่” (Hông triêu trực tỉnh địa dư toàn đò) ซึ่งอยู่ในความครอบครองของเขานานถึง 35 ปี มามอบให้กับพิพิธภัณฑ์ ประวัติศาสตร์แห่งชาติเวียดนาม (Phan Duy Kha, 2013: 36) แผนที่ดังกล่าวจัด อยู่ในยุคราชสำนักชิง พิมพ์เผยแพร่ปี ค.ศ. 1904 และจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ เชียงไฮ้¹⁵ การนำมาแผนที่มามอบครั้งนี้เขาให้เหตุผลว่า เป็นเพราะสถานการณ์ความ ตึงเครียดระหว่างเวียดนามกับจีนเกี่ยวกับสองหมู่เกาะหว่างซาและเจื่องซา ในช่วง ปลายเดือนเมษายน-ต้นเดือนพฤษภาคม 2012 แต่ที่น่าสนใจและดูเหมือนจะกลาย

¹⁵ แผนที่ฉบับนี้ได้รับการประเมินว่าคุณค่าอย่างมากในทางวิชาการ ประวัติศาสตร์และทางกฎหมาย เนื่องจากจัดทำโดยเจ้านายในราชสำนักเป็นผู้ออกคำสั่งให้กลุ่มมิชชันนารีตะวันตก บุคคลที่มีพรสวรรค์ ในทางด้านดาราศาสตร์ ภูมิศาสตร์และเลขาคณิต หรือ อาจเรียกได้ว่าเป็นพวกนักวิชาการซึ่งมีระดับ ความรู้สูงทำการออกสำรวจ รวบรวมเอกสารตามที่ต่างๆ เพื่อนำมาสร้างแผนที่ขึ้นนี้ หรือ กล่าวอีกนัย หนึ่งแผนที่ชิ้นนี้ผ่านช่วงรัชสมัยของการดำเนินการจัดทำมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1708-1904 ดังนั้น เทคโนโลยี การพิมพ์จึงพบว่ามีความทันสมัยแบบตะวันตก มีการแบ่งแยกเขตแดนตะวันออก ตะวันตก ได้ เห็นอ ซึ่งเขตแดนตอนใต้สุดของจีนมีถึงแค่เกาะไห่หนาน (ไห่หนาน/ไหหล่า) (Mai Hông, 2013)

เป็นหลักฐานที่เข้าข้างฝ่ายเวียดนามอย่างมากด้วย กล่าวคือ “หว่างเจี๋ยจิก ดินเดี่ยวชื่อด่านโจ” เป็นแผนที่ซึ่งระบุชัดเจนว่าจนถึงปี ค.ศ 1904 อาณาเขตด้านใต้สุดของจีนมีถึงแค่เกาะห้าynam (เกาะไหหนาน/ไหหลำ) เท่านั้น

การได้มาซึ่งแผนที่ดังกล่าว ทำให้ปลายเดือนกรกฎาคม 2012 ทางพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์แห่งชาติเวียดนาม ทำการจัดงานฉลองอย่างยิ่งใหญ่เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการได้แผนที่ของฝ่ายเวียดนาม จากนั้นไม่นาน กระแสการพูดถึงแผนที่ฉบับอื่นๆ ของจีนก็เริ่มเกิดขึ้นตามมา ซึ่งส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นไม่ต่างกันนัก โดยกล่าวว่าแผนที่โบราณของจีนไม่มีการพูดถึงหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์และตอนใต้สุดของของจีนมีถึงแค่เกาะไหหนาน (ไหหลำ) อย่างไรก็ดี นอกจากภาครัฐจะแสดงความชื่นชม ดร.มายห่งที่ได้สร้างคุณูปการให้แก่ชาติเวียดนามแล้ว ชื่อเสียงของดร.มายห่งก็ยังไปปรากฏอยู่บนหน้าหนังสือพิมพ์รายวันของเวียดนามหลายฉบับและเป็นเวลาหลายวันซึ่งเท่ากับเป็นการตอกย้ำถึงการไม่เคยมีพาราเซลและสแปรตลีย์ในแผนที่จีน (Bản đồ toàn lãnh thổ Trung Quốc năm 1904: Không có Hoàng Sa, Trường Sa) เช่น หนังสือพิมพ์ด้วยแจ้, หนังสือพิมพ์เตียนฟอง, หนังสือพิมพ์เกวินโดยเถียนเซิน, หนังสือพิมพ์วันฮัว และ หนังสือพิมพ์เด็๊ดเหวียต เป็นต้น (Đinh Công Vĩ, 2013b : 50-52)

เป็นที่น่าสนใจว่า ไม่เพียงภาครัฐ นักวิชาการ และสื่อประเภทต่างๆ ที่ช่วยกันสร้างกระแสความชอบธรรมในการเป็นเจ้าของสองหมู่เกาะของเวียดนาม แม้กระทั่งในระดับปัจเจกชนก็มีส่วนช่วยรัฐสร้างความชอบธรรมที่ว่าเช่นกัน จะเห็นได้จากในปลายปี ค.ศ. 2012 เจิ่นทัง (Trần Thắng) ซึ่งเป็นเหวียตเกียวอเมริกัน ได้มอบเอกสารประเภทแผนที่ และเอกสารจีน ที่เขามีไว้ในครอบครองส่งกลับมายังเวียดนาม ซึ่งพบว่าเอกสารจำนวนไม่น้อยที่แสดงให้เห็นว่าตอนใต้สุดของจีนมีเฉพาะเกาะห้าynam (ไหหนาน/ไหหลำ) อย่างเช่น ภาพแผนที่ซึ่งครอบคลุมอาณาเขตของจีน ในเล่ม Postal Atlas of China จัดทำโดยกระทรวงคมนาคมจีน เผยแพร่ในปี ค.ศ. 1919 ที่นามกิงระบุชัดเจนว่าตอนใต้สุดของจีนมีถึงแค่เกาะไหหนาน/ไหหลำ

ภาพถ่าย : ดร.มายห่ง

ภาพขวา : แผนที่ Hoàng triều trực tỉnh địa dư
toàn đồ ในสมัยราชวงศ์ชิง ปี ค.ศ. 1904

อย่างไรก็ตาม เมื่อความขัดแย้งระหว่างเวียดนามกับจีนเกี่ยวกับการอ้าง
อธิปไตยเหนือสองหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ยังหาทางออกไม่ได้ โดยเฉพาะ
ตลอดช่วงปลายปี ค.ศ. 2012 จีนได้พิมพ์แผนที่เมืองซานซา (Sansha) โดยรวมเอา
สองหมู่เกาะเข้าไปด้วย จากนั้นก็ได้นำกฎระเบียบว่าด้วยความมั่นคงชายแดนใน
เขตชายทะเลที่แก้ไขใหม่มาใช้ครอบคลุมถึงสองหมู่เกาะด้วยแล้ว ยิ่งก่อให้เกิด
ปฏิกิริยาจากฝ่ายเวียดนามและรวมถึงเหตุการณ์เรือประมงจีนตัดสายเคเบิลเรือ
สำรวจบึงหิมิงห์ 2 บริเวณเกาะโกนก่อ (จังหวัดกว่างจี) ซึ่งเวียดนามอ้างว่าอยู่ใน
อธิปไตยของตน (รัฐญาทิพย์ ศรีพนา, 2555) ก็ยิ่งสร้างกระแสให้ทุกภาคส่วนใน
สังคมเวียดนามสร้างความชอบธรรมมากขึ้น เห็นได้จากช่วงต้นปี ค.ศ. 2013 (20-
1-2013) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม นครท่าหนิง ร่วมกับคณะ
กรรมการประชาชนอำเภอเกาะหว่างซาได้จัดแถลงเกี่ยวกับหลักฐานทางข้อ
กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิความเป็นเจ้าของทั้งสองหมู่เกาะของเวียดนาม ซึ่งได้จาก
แผนที่และเอกสารหลายร้อยชิ้นและรวมถึงเอกสารที่เงินทั้งส่งกลับมา ต่อมาในเดือน
กรกฎาคม 2013 เงินทั้งยังได้มอบแผนที่ของชาติต่างๆ เช่น อังกฤษ เยอรมัน
ออสเตรเลีย แคนาดา สหรัฐอเมริกาและฮ่องกง เป็นต้น ซึ่งเป็นจำนวนมากกว่า
170 รายการ และรวมถึงเอกสารซึ่งเป็นเอกสารต้นฉบับ (ตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ.
1626-1980) และมีการพิมพ์ซ้ำ และเป็น e-file กลับมาเพิ่มเติม (Bùi Phúc Hải,

2013: 110-112) ซึ่ง ดร.เจินต้งเกอหง์เซิน ในฐานะรองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม ดำเนิน ได้แถลงว่า จำนวนแผนที่ และเอกสารที่ได้มาเกี่ยวกับหมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) จัดแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ กล่าวคือ *กลุ่มแรก* เป็นแผนที่ซึ่งยืนยันชัดเจนว่าหมู่เกาะ “หว่างซา” (พาราเซล) และ “เจื่องซา” (สแปรตลีย์) ขึ้นกับเวียดนาม และ *อีกกลุ่ม* เป็นแผนที่ซึ่งระบุว่าอาณาเขตของจีนมีถึงแค่เกาะไห่หนาน (ไห่หนาน/ไห่หล่า) ซึ่งสะท้อนได้ว่าจีนไม่มีความสัมพันธ์กับสองหมู่เกาะดังกล่าวของเวียดนามแต่อย่างใด ประเด็นดังกล่าวสะท้อนได้จาก หนังสือ Atlas สามเล่ม ซึ่งมีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์สูงและจัดทำโดยรัฐบาลจีนเมื่อปี 1908, 1919 และปี 1933¹⁶ โดยระบุชัดเจนว่าเกาะไห่หนาน/ไห่หล่าเป็นจุดสิ้นสุดของอาณาเขตจีน

บทส่งท้าย กระแสการศึกษาเกี่ยวกับหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ในสังคมเวียดนามนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนหนึ่งเป็นผลโดยตรงมาจากการปรากฏการณ์ความขัดแย้งระหว่างเวียดนามกับจีนซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาการอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ของสองชาติ เนื่องจากต่างฝ่ายต่างก็อ้างว่าตนเป็นเจ้าของหมู่เกาะมายาวนาน โดยเฉพาะในสังคมเวียดนามเงื่อนไขความขัดแย้งดังกล่าว ส่งผลอย่างมากต่อปริมาณงานเขียนที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเนื้อหาซึ่งมีแนวโน้มสร้างความชอบธรรมในการเป็นเจ้าของหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ให้แก่เวียดนาม นอกจากนี้ จะพบว่า บทบาทของประวัติศาสตร์โดยเฉพาะกระบวนการค้นคว้าหาหลักฐานได้ถูกนำมาใช้กันอย่างคึกคักโดยฝ่ายเวียดนามเพื่อทำให้สมมติฐานของฝ่ายตนดูมีน้ำหนักและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น สะท้อนได้จากความหลากหลายของข้อมูล/หลักฐานได้ถูกนำมาใช้ ขณะเดียวกัน การศึกษาทางประวัติศาสตร์ได้ถูกนำมาใช้อีกครั้งเมื่อฝ่ายเวียดนาม

¹⁶ เล่ม Atlas พิมพ์ปี ค.ศ. 1908 Atlas of the Chinese Empire-Trung Quốc địa đồ ขนาด 31 x 41 ซม. ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ต่อมา เล่ม Atlas พิมพ์เมื่อปี ค.ศ. 1919 (Postal Atlas of China-Trung Hoa bưu chính dư đồ) ขนาด 61 x 71 ซม. จัดทำโดยกรมไปรษณีย์ ขึ้นกับกระทรวงคมนาคมจีน พิมพ์ครั้งแรก ต่อมา เล่ม Atlas พิมพ์ปี ค.ศ. 1933 Postal Atlas of China-Trung Hoa bưu chính dư đồ จัดทำโดยกรมไปรษณีย์ ขึ้นกับกระทรวงคมนาคมจีน เป็นเล่มที่พิมพ์ซ้ำ โดยทั้งสามเล่มมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และกฎหมายสูง (อ้างในเชิงอรรถของ Bùi Phúc Hải, 2013: 112)

พยายามค้นคว้าหาหลักฐานเพื่อมาหักล้าง/โต้แย้งข้อเสนอลงของจีนในประเด็นต่างๆ และเพื่อสนับสนุนข้อสมมติฐานของฝ่ายเวียดนามที่ว่า “จีนไม่เคยเป็นเจ้าของหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์” หรือ “ฝ่ายจีนไม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยืนยันชัดเจนถึงการเป็นเจ้าของของสองหมู่เกาะ” หรือ “ตอนใต้สุดของจีนมีเพียงแต่เกาะนามฮ่าย (ไห่หนาน/ไห่หล่า)” เป็นต้น

อย่างไรก็ดี จะเห็นว่าประวัติศาสตร์มิได้ให้ผลเพียงแต่ทำให้เวียดนามรู้อดีตของสองหมู่เกาะ แต่เวียดนามยังได้ดึงประวัติศาสตร์มาใช้สร้างความชอบธรรมและเพิ่มน้ำหนักในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะให้แก่เวียดนามไว้อย่างน่าสนใจ ขณะเดียวกัน ปฏิเสธไม่ได้ว่าประวัติศาสตร์อาจนำมาซึ่งการปลุกกระแสชาตินิยมในหมู่ชาวเวียดนามให้เกิดสำนึกแห่งการปกป้องหมู่เกาะสแปรตลีย์และ (อาจ) สร้างตรรกะในการทวงคืนหมู่เกาะพาราเซลจากจีน? ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องที่ต้องแปลกใจเมื่อจีนได้อ้างสิทธิ์ในพื้นที่เส้นประเก้าจุด (Nine Dot Line U Shape) ว่าเป็นเส้นทางคมนาคมในอดีตเสนอต่อสหประชาชาติเพื่อพิจารณาในปี ค.ศ. 2009 ฝ่ายเวียดนามจึงคัดค้านอย่างแข็งขัน จนนำมาสู่กระแสวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่นักวิชาการเวียดนามทั้งในแง่ความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่จีนอ้าง บุคคลที่วาดแผนที่ก็ถูกตั้งคำถามถึงความน่าเชื่อถือหรือมองว่าเป็นข้ออ้างซึ่งไม่มีคุณค่าในแง่ของกฎหมายระหว่างประเทศ เป็นต้น โดยเสียงสะท้อนส่วนใหญ่มองว่าเส้นประ 9 จุด “เป็นหนึ่งในข้ออ้างของจีนซึ่งไร้เหตุผล” เช่น รองศาสตราจารย์เหิงเวินห่งทาวแห่งมหาวิทยาลัยแห่งชาติฮานอย หรือ อาจารย์หว่างเหวียดแห่งมหาวิทยาลัยกฎหมายนครโฮจิมินห์ และรวมถึงชาติอื่นๆ ที่มีผลประโยชน์ร่วมในทะเลจีนใต้ ขณะที่ฝ่ายจีนก็ถูกวิจารณ์อย่างมากในเรื่องการอ้างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ฝ่ายเดียวและการอ้างสิทธิ์ครอบคลุมนพื้นที่อย่างเกินขอบเขต (Excessive Claim) (ดูลยวัฒน์ เชาว์ดี, 2556) ถ้าหากฝ่ายเวียดนามยอมรับเส้นประ 9 จุดที่จีนอ้าง นั้นย่อมหมายถึงการสูญเสียหมู่เกาะพาราเซลและหมู่เกาะสแปรตลีย์ให้แก่จีนโดยปริยาย ซึ่งแน่นอนย่อมเป็นสิ่งที่เวียดนามไม่ต้องการให้เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Bộ Ngoại giao Ủy ban biên giới quốc gia. (2012). **Chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa**. Hà Nội: NXB Chính trị quốc gia-Sự thật.
- Bùi Phúc Hải. (2013). Thêm các bản đồ, tài liệu của Trung Quốc tự nói lên Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam. Trong TS. Mai Hồng và PGS. TS. Lê Trọng. (Eds). **Hoàng Sa, Trường Sa Là máu thịt Việt Nam**. (pp. 110-113). Hà Nội: NXB Thông tin và Truyền thống.
- Đinh Công Vĩ. (2013a). Hoàng Sa và Trường Sa “Là máu của máu Việt Nam, là thịt của thịt Việt Nam” mãi mãi không thể cắt rời. Trong TS. Mai Hồng và PGS. TS. Lê Trọng. (Eds). **Hoàng Sa, Trường Sa Là máu thịt Việt Nam**. (pp. 5-23). Hà Nội: NXB Thông tin và Truyền thống.
- (2013b). Dư luận sau khi TS. Mai Hồng trao tặng ” Hoàng triều trực tỉnh địa dư toàn đồ” cho bảo tàng lịch sử quốc gia Việt Nam. Trong TS. Mai Hồng và PGS. TS. Lê Trọng. (Eds). **Hoàng Sa, Trường Sa Là máu thịt Việt Nam**. (pp. 47-53). Hà Nội: NXB Thông tin và Truyền thống.
- Mai Hồng. (2013). Bản đồ Trung Quốc 1904 không có Hoàng Sa, Trường Sa. Trong TS. Mai Hồng và PGS. TS. Lê Trọng. (Eds). **Hoàng Sa, Trường Sa Là máu thịt Việt Nam**. (pp. 24-35). Hà Nội: NXB Thông tin và Truyền thống.
- Nguyễn Nhã. (2001). **Quá trình xác lập chủ quyền của Việt Nam tại quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa**. Luận án Tiến sĩ sử học chuyên ngành lịch sử Việt Nam. Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia Tp. Hồ Chí Minh).

- Nguyễn Nhã. (2011). Những luận cứ gán ghép. Trong **Bằng chứng lịch sử và cơ sở pháp lý Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam**. (pp. 150-154). TP Ho Chí Minh : NXB Trẻ.
- Nguyễn Quang Ngọc,GS.TS. (2011). Chủ quyền của Việt Nam ở Hoàng Sa và Trường Sa trong các thế kỷ XVII,XVIII,XIX: Tư liệu và sự thật lịch sử. **Nghiên cứu Trung Quốc**, 6 (118) , 5-14.
- Nguyễn Đình Liêm. (2011) .Vấn đề biển Đông trong quan hệ Việt Nam-Trung Quốc. **Nghiên cứu Trung Quốc**, 9 (121) , 36-53.
- Phan Duy Kha. (2013) .Giá trị Khoa học của ” Hoàng triều trực tỉnh địa dư toàn đồ”. Trong TS. Mai Hồng và PGS. TS.Lê Trọng. (Eds). **Hoàng Sa, Trường Sa Là máu thịt Việt Nam**. Hà Nội : NXB Thông tin và Truyền thống.
- Phạm Hân. (2011). Tài Liệu lịch sử chứng minh các quần đảo ở biển Nam Trung Hoa (Biển Đông) chưa bao giờ là lãnh thổ Trung Quốc. Trong **Bằng chứng lịch sử và cơ sở pháp lý Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam**. (pp. 118-137). TP Ho Chí Minh: NXB Trẻ.
- Phạm Hoàng Quân. (2011). Những ghi chép liên quan đến biển đông của Việt Nam trong chính sử Trung Quốc. Trong **Bằng chứng lịch sử và cơ sở pháp lý Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam**. (pp. 138-149). TP Ho Chí Minh: NXB Trẻ.
- Ủy ban biên giới quốc gia. (2011). Về chủ quyền của Việt Nam đối với hai quần đảo Hoàng Sa và Trường Sa. Trong **Bằng chứng lịch sử và cơ sở pháp lý Hoàng Sa, Trường Sa là của Việt Nam**. (pp. 12-38). TP Ho Chí Minh: NXB Trẻ.
- Văn Cường. (2013). Những người con đất Việt “Nặng lòng” với biển,đảo quê hương. Trong TS. Mai Hồng và PGS. TS.Lê Trọng. (Eds). **Hoàng Sa, Trường Sa Là máu thịt Việt Nam**. (101-108). Hà Nội : NXB Thông tin và Truyền thống.

เว็บไซต์

รัฐญาทิพย์ ศรีพนา. (2555). ทะเลจีนใต้. ค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2555, จาก http://www.thaiworld.org/th/thailand_monitor/answer.php?question_id=
ดุษฎีวัฒน์ เชาว์ดี. (2556). ปัญหาข้อพิพาทหมู่เกาะในทะเลจีนใต้. ค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2557, จาก <http://www.navedu.navy.mi.th/stg/docs/Arsian.pdf?url=http%3A/www.navy.mi.th/navedu/stg/docs/sail-freedom210356.pdf>)